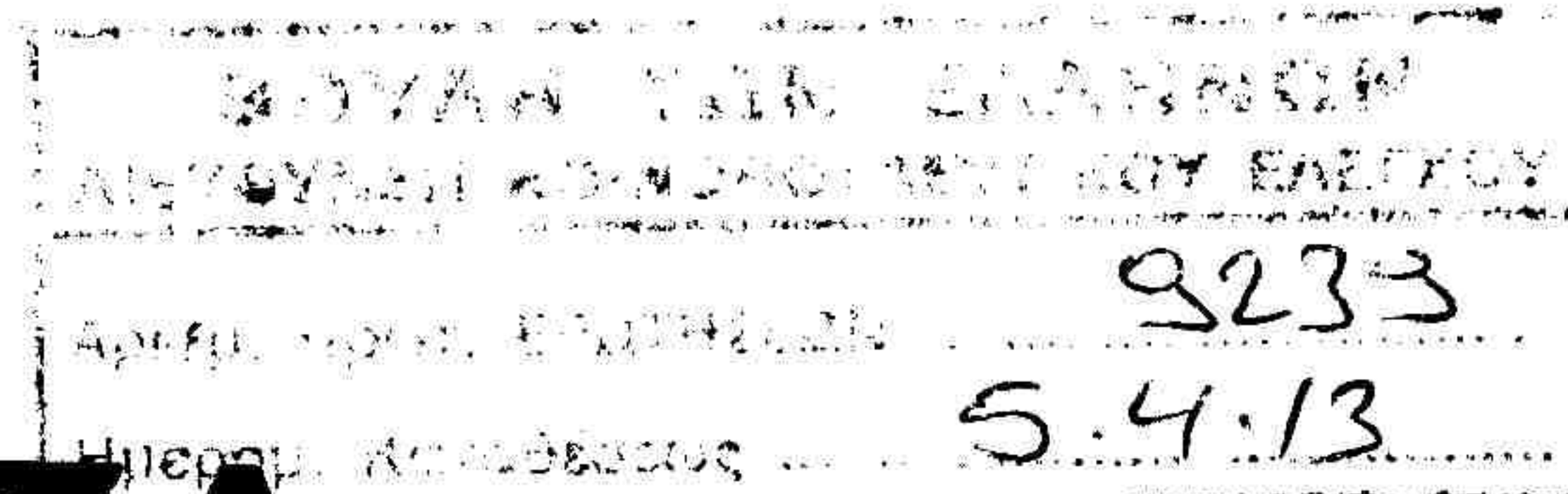

Αθήνα, 5 Απριλίου 2013

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς
– Υγείας
– Εργασίας, Ασφάλισης και Κοινωνικής Πρόνοιας
– Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού

Θέμα: «Για την προστασία και προώθηση του μητρικού θηλασμού»

Τα ευεργετικά αποτελέσματα του μητρικού θηλασμού, όπως η στατιστικά σημαντική μείωση της εμφάνισης ορισμένων προβλημάτων υγείας τόσο στη μητέρα όσο και στο βρέφος σε συνάρτηση με την διάρκεια της γαλουχίας, επιβεβαιώνονται από πλήθος ερευνών και είναι αποδεκτά από το σύνολο της επιστημονικής κοινότητας. Το δικαίωμα στο θηλασμό ως φυσική λειτουργία του γυναικείου σώματος και η αποτροπή της διακοπής του εξ αιτίας των συνθηκών εργασίας έχει διεκδικηθεί από το φεμινιστικό και το εργατικό κίνημα, ενώ οι πέρα από κάθε δεοντολογία προσπάθειες προώθησης της τεχνητής διατροφής από τις αντίστοιχες εταιρείες έχουν καταγγελλθεί από επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς. Ο ρόλος αυτών των δύο παραγόντων στο γεγονός ότι, παρά την επιθυμία της μεγάλης πλειοψηφίας των μητέρων κατά την έναρξη της γαλουχίας, ελάχιστο ποσοστό κατορθώνει να τη διατηρήσει κατά το πρώτο εξάμηνο, είναι προφανής.

Ο Διεθνής Κώδικας Εμπορίας Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος που υιοθετήθηκε από την Παγκόσμια Σύνοδο Υγείας (WHA) το 1981 ως «ελάχιστο προαπαιτούμενο» για την προστασία των βρεφών και θα πρέπει να εφαρμόζεται «στο σύνολό του» και έχει επικυρωθεί από τη χώρα μας από το 1983, δεν έχει ισχύ νόμου (δεν προβλέπονται κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβίασής του), με αποτέλεσμα να παραβιάζεται καθημερινά, μολονότι αποτελεί ένα μοναδικό και απαραίτητο εργαλείο για την προστασία και προώθηση του μητρικού θηλασμού αλλά και για τη διασφάλιση της καταλληλότητας των υποκατάστατων μητρικού γάλακτος και των σχετικών προϊόντων που κυκλοφορούν στο εμπόριο, όπως τα μπιμπερό και οι τεχνητές θηλές.

Στην χώρα μας, Εθνική Επιτροπή Μητρικού Θηλασμού ορίστηκε μεν το 1993, σύμφωνα με τις επιταγές της Διακήρυξης Innocenti για την Προστασία, την Προώθηση και Υποστήριξη του Μητρικού Θηλασμού (Φλωρεντία, 1990), αλλά δε λειτούργησε και επαναδραστηριοποιήθηκε μόλις το 2004. Στην ίδια διακήρυξη προβλεπόταν μεταξύ άλλων να θεσπιστεί ευεργετική νομοθεσία για τα δικαιώματα της εργαζόμενης μητέρας που θηλάζει. Την κατευθυντήριο γραμμή έδωσε η Οδηγία 92/85/ΕΟΚ, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχόνων και γαλουχουσών εργαζομένων, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τα Προεδρικά Διατάγματα 176/1997 και 41/2003.

Επίσης, το 1993, μέσω της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.) – άρθρο 9 - και ρυθμίσεων μεταγενέστερων Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. οι εργαζόμενες μητέρες απέκτησαν δικαίωμα σε «άδεια θηλασμού και φροντίδας παιδιών» μετά την άδεια λοχείας, υπό την μορφή είτε μειωμένου καθημερινού ωραρίου χωρίς μείωση αποδοχών είτε συνεχόμενης ισόχρονης άδειας με αποδοχές. Σήμερα, οι εργαζόμενες μητέρες δικαιούνται α) για το χρονικό διάστημα 30 μηνών από τη λήξη της άδειας λοχείας, δηλαδή 9 βδομάδες μετά τον τοκετό (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2004 άρθρο 8), είτε να προσέρχονται αργότερα, είτε να αποχωρούν νωρίτερα κατά μία ώρα κάθε ημέρα από την εργασία τους β) εναλλακτικά με συμφωνία του εργοδότη, το ημερήσιο ωράριο των μητέρων μπορεί να ορίζεται μειωμένο κατά δύο (2) ώρες ημερησίως για τους πρώτους δώδεκα (12) μήνες και σε μία (1) ώρα ημερησίως για έξη (6) επιπλέον μήνες (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2002 –2003 άρθρο 6). Όμως, οι δραματικές συνθήκες κρίσης και η προβλεπόμενη αποδυνάμωση των ελεγκτικών μηχανισμών της αγοράς εργασίας (ΣΕΠΕ) περιορίζουν καθοριστικά την ουσιαστική άσκηση των παραπάνω δικαιωμάτων. Παράλληλα, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας έχει εκδώσει 3 Συμβάσεις για την Προστασία της Μητρότητας, με τελευταία την Νο.183 το 2000. Σε αυτή τίθενται ως κύρια στοιχεία για την προστασία της μητρότητας τα δικαιώματα της γυναίκας σε: άδεια μητρότητας, επιδόματα που διασφαλίζουν ότι η μητέρα μπορεί να συντηρήσει τον εαυτό της και το παιδί της κατά την περίοδο της άδειας, ιατρική φροντίδα, προστασία της υγείας της εγκύου και της γαλουχούσας και των παιδιών τους από κινδύνους στον χώρο εργασίας, προστασία από απόλυση και διακρίσεις και το δικαίωμα στη συνέχιση του θηλασμού κατά την επιστροφή της στην εργασία.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας σε συνεργασία με τη UNICEF ξεκίνησαν αρχές δεκαετίας του '90 μία πρωτοβουλία γνωστή ως «Νοσοκομεία Φιλικά προς τα Βρέφη», σε μια προσπάθεια να εξασφαλισθεί ότι όλες οι υπηρεσίες μητρικής φροντίδας, νοσοκομειακές και εξωνοσοκομειακές, θα υποστηρίζουν τις μητέρες να παίρνουν τις κατάλληλες αποφάσεις για τη διατροφή του παιδιού τους, απαλλαγμένες από εμπορικά συμφέροντα. Στο φιλικό για το βρέφος Νοσοκομείο εφαρμόζονται τα 10 βήματα για επιτυχή θηλασμό, που προτάθηκαν στη Γενεύη το 1989 από τον ΠΟΥ και την UNICEF. Δυστυχώς, μόνο 2 Νοσοκομεία της χώρας (ΑΤΤΙΚΟΝ, ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ) έχουν καταφέρει να κριθούν, έστω και με μεγάλη καθυστέρηση (2011), «Φιλικά για τα Βρέφη».

Το 2004 στο Δουβλίνο παρουσιάστηκε, στο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Σχέδιο Δράσης για την Προστασία, Προαγωγή και Υποστήριξη του Μητρικού Θηλασμού στην Ευρώπη, στη σύνταξη του οποίου συμμετείχε και η χώρα μας. Αυτό περιλαμβάνει συγκεκριμένες, μεμονωμένες ή συνδυασμένες παρεμβάσεις, με στόχο τη διαμόρφωση τοπικών και εθνικών σχεδίων δράσης, καθώς και τη βελτίωση των ποσοστών (έναρξης, αποκλειστικότητας, διάρκειας) και των πρακτικών του μητρικού θηλασμού σε όλη την Ευρώπη.

Επειδή η προστασία της υγείας, στην οποία συμβάλλει ο μητρικός θηλασμός, όπως και η προστασία της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας αποτελούν συνταγματικές υποχρεώσεις της πολιτείας

Επειδή η παρατηρούμενη διαρκής προσπάθεια των εταιρειών παραγωγής και διακίνησης υποκατάστατων μητρικού γάλακτος για προώθηση των προϊόντων τους, ακόμη και μέσω ποικιλότροπου επηρεασμού του υγειονομικού προσωπικού, είναι δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα την διακοπή του θηλασμού χωρίς να υπάρχει ιατρική ένδειξη και χωρίς αυτή να είναι η πρώτη επιλογή της μητέρας

Επειδή η διαρκώς αυξανόμενη ανεργία, η επικράτηση επισφαλών σχέσεων εργασίας και η αποδυνάμωση των ελεγκτικών μηχανισμών ευνοούν την παραβίαση διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την άσκηση στην πράξη από τις εργαζόμενες μητέρες του δικαιώματος στην «άδεια θηλασμού» και γενικότερα της νομοθεσίας για την προστασία της μητρότητας

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί

1. Προτίθενται να ενσωματώσουν άμεσα στην εθνική νομοθεσία τον Διεθνή Κώδικα Εμπορίας Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος, προβλέποντας ποινές για τους παραβάτες, έτσι ώστε να σταματήσει η παράνομη δωρεάν προώθηση γάλακτος σε σκόνη στα νεογνά κατά την έξοδό τους από τα μαιευτήρια;
2. Πρόκειται να εντάξουν την λεπτομερή εκπαίδευση στον μητρικό θηλασμό ως υποχρεωτική στις προπτυχιακές σπουδές των γιατρών, στην εκπαίδευση των ειδικευομένων παιδιατρών, γυναικολόγων και γενικών γιατρών, και να αναμορφώσουν τη σχετική εκπαίδευση των μαιών/μαιευτών, νοσηλευτών/τριών, βρεφονηπιοκόμων και διαιτολόγων, αποφεύγοντας την παρέμβαση των εταιρειών παρασκευής υποκατάστατων μητρικού γάλακτος στην μετεκπαίδευση των γιατρών και στην κατάρτιση προγραμμάτων σχετικά με τη βρεφική διατροφή;
3. Τι μέτρα θα πάρουν για να ενισχύσουν την Πρωτοβουλία για Φιλικά προς τα Βρέφη Νοσοκομεία, ώστε να καθιερωθούν ως υποχρεωτικά στα δημόσια και ιδιωτικά μαιευτήρια τα 10 βήματα για τον επιτυχή θηλασμό, και πως θα ενθαρρύνουν τη δημιουργία Φιλικής προς τα Βρέφη πρωτοβάθμιας υγείας, Φιλικών προς τα Βρέφη κοινοτήτων και Φιλικών προς τις Μητέρες μαιευτικών πρακτικών;
4. Ποιες δράσεις έχουν υλοποιηθεί έως σήμερα, από τις προβλεπόμενες στην Οριζόντια Πράξη «ΑΛΚΥΟΝΗ: Εθνική Πρωτοβουλία Προαγωγής του Μητρικού Θηλασμού», η οποία είχε ενταχθεί, με κωδικό MIS 346817, με απόφαση του τότε Γ.Γ. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (αρ. πρωτ. 2583/19.09.2011) στα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013» του ΕΣΠΑ, με φορέα υλοποίηση το Ινστιτούτο Υγείας Παιδιού και συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο;
5. Τι μέτρα θα πάρουν για την απαρέγκλιτη εφαρμογή των διατάξεων για την προστασία της εργαζόμενης μητέρας που θηλάζει, για την επέκταση της προστασίας σε εκείνες τις εργασιακές σχέσεις όπου αυτή είναι ελλιπής η ανύπαρκτη και για την υποστήριξη της άνεργης η/και ανασφάλιστης μητέρας, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες οι δικές της και του βρέφους;
6. Πότε θα εκπονήσουν μια Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την βρεφική διατροφή και τον μητρικό θηλασμό, που θα περιλαμβάνει την ευαισθητοποίηση των γονέων, της κοινότητας, του Συστήματος Υγείας και του Εκπαιδευτικού Συστήματος και θα έχει συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα επίτευξης στόχων;

Οι ερωτώντες -ώσες βουλευτές -τριες

Αφροδίτη Σταμπουλή

Ανδρέας Ξανθός

Χουσεϊν Ζεϊμπέκ

Ιωάννα Γαϊτάνη
Δέσποινα Χαραλαμπίδου
Ηρώ Διώτη
Βασιλική Κατριβάνου
Εφη Γεωργοπούλου
Παναγιώτα Δριτσέλη
Χρήστος Καραγιαννίδης
Αναστάσιος Κουράκης
Τζένη Βαμβακά
Ευγενία Ουζουνίδου
Ευαγγελία Αμμανατίδου
Κώστας Μπάρκας
Πέτρος Τατσόπουλος
Μαρία Διακάκη
Νίκος Μιχαλάκης
Χαρά Καφαντάρη
Ειρήνη Αγαθοπούλου
Βασίλης Κυριακάκης
Μαρία Κανελοπούλου
Νίκος Συρμαλένιος
Δημήτρης Γάκης
Μαρία Τριανταφύλλου
Νάντια Βαλαβάνη
Γιώργος Πάντζας
Δημήτρης Στρατούλης